

Suvestinė redakcija nuo 2009-03-01 iki 2014-12-22

Įstatymas paskelbtas: Žin. 2005, Nr. [85-3140](#), i. k. 1051010ISTA000X-296

Nauja redakcija nuo 2009-03-01:

Nr. [X-1843](#), 2008-11-14, Žin. 2008, Nr. 137-5387 (2008-11-29), i. k. 1081010ISTA00X-1843

LIETUVOS RESPUBLIKOS SMURTINIAIS NUSIKALTIMAIS PADARYTOS ŽALOS KOMPENSAVIMO ĮSTATYMAS

2005 m. birželio 30 d. Nr. X-296
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šio įstatymo paskirtis – ginti nuo smurtinių nusikaltimų nukentėjusių asmenų teises ir teisėtus interesus.

2. Šis įstatymas nustato priteistos smurtiniais nusikaltimais padarytos turtinės ir (ar) neturtinės žalos kompensavimą ir smurtiniais nusikaltimais padarytos turtinės ir (ar) neturtinės žalos kompensavimą avansu. Šis įstatymas nereglamentuoja smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos atlyginimo iš nusikaltimą padariusių asmenų ar už jų veikas atsakingų asmenų.

3. Šiuo įstatymu taip pat siekiama užtikrinti Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, įgyvendinimą.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Smurtinis nusikaltimas** – Baudžiamajame kodekse numatyto nusikaltimo požymių turinti veika, kuria buvo tyčia atimta žmogaus gyvybė arba sunkiai ar nesunkiai sutrikdyta jo sveikata, arba apysunkio, sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo žmogaus laisvei, seksualinio apsisprendimo laisvei ar neliečiamumui požymių turinti veika. Smurtiniu nusikaltimu nelaikoma Baudžiamajame kodekse numatyto nusikaltimo požymių turinti veika, kuria žmogui buvo sukeltas fizinis skausmas, kuria žmogus buvo nežymiai sužalotas ar trumpam susargdintas. Smurtinių nusikaltimų, dėl kurių padaryta žala kompensuojama, sąrašą nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija.

2. **Nuo smurtinio nusikaltimo nukentėjęs asmuo** (toliau – **nukentėjęs asmuo**) – Lietuvos Respublikos pilietis, kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, kitas Lietuvos Respublikoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje teisėtai nuolat gyvenantis asmuo, o Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse numatytais atvejais – kitas asmuo, kuriems padarytas smurtinis nusikaltimas.

3. **Nukentėjusio asmens išlaikytiniai** (toliau – **išlaikytiniai**) – nukentėjusio asmens nepilnamečiai vaikai, įvaikiai, sutuoktinis, nedarbingi ar iš dalies darbingi tėvai arba kiti faktiniai nedarbingi ar iš dalies darbingi asmenys, kurie buvo nukentėjusio asmens išlaikomi arba turėjo teisę gauti iš jo išlaikymą jo mirties dieną, taip pat po nukentėjusio asmens mirties gimęs jo vaikas.

4. **Už žalą atsakingas asmuo** – smurtinį nusikaltimą padaręs asmuo arba asmuo, kuris pagal įstatymus yra atsakingas už žalą padariusio asmens veiksmus.

5. **Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimas** – smurtiniais nusikaltimais padarytos turtinės ir (ar) neturtinės žalos kompensavimas iš specialiosios Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programos, kai smurtinį nusikaltimą padaręs asmuo ar už jo veiką atsakingas asmuo neatlygina priteistos žalos ar teismo patvirtintoje sutartyje dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos atlyginimo ar pašalinimo nurodytos žalos.

6. **Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimas avansu** – smurtiniais nusikaltimais padarytos turtinės ir (ar) neturtinės žalos kompensavimas iš specialiosios

Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programos, kai nėra teismo sprendimo dėl žalos atlyginimo iš smurtinių nusikaltimų padariusio asmens ar už jo veiką atsakingo asmens.

7. Sąvokos „turtinė žala“ ir „neturtinė žala“ šiame įstatyme suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Civiliniame kodekse. Pagal šį įstatymą 3 straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims taip pat kompensuojamos jų turėtos bylinėjimosi (proceso) išlaidos ir vykdymo išlaidos. Už šiuos asmenis vykdymo išlaidos apmokamos Sprendimų vykdymo instrukcijos nustatyta tvarka.

ANTRASIS SKIRSNIS

SMURTINIAIS NUSIKALTIMAIS PADARYTOS ŽALOS KOMPENSAVIMAS

3 straipsnis. Asmenys, turintys teisę į smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimą

1. Teisę į smurtiniais nusikaltimais padarytos turtinės ir (ar) neturtinės žalos kompensavimą šio įstatymo nustatyta tvarka turi nukentėję asmenys, kuriems teismas priteisė smurtiniu nusikaltimu padarytą turtinę ir (ar) neturtinę žalą arba patvirtino sutartį dėl šios žalos atlyginimo ar pašalinimo.

2. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo, pateikęs prašymą kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą, miršta, teisė į kompensaciją paveldima Civilinio kodekso nustatyta tvarka. Teisė kreiptis dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo šio įstatymo nustatyta tvarka yra nepaveldima.

4 straipsnis. Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo sąlygos

1. Smurtiniais nusikaltimais padaryta žala šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims kompensuojama, jeigu yra visos šios sąlygos:

1) smurtinis nusikaltimas padarytas Lietuvos Respublikos teritorijoje arba laive ar orlaivyje su Lietuvos valstybės vėliava ar skiriamaisiais ženklais;

2) teismo priteista smurtiniu nusikaltimu padaryta žala ar teismo patvirtintoje sutartyje nurodyta smurtiniu nusikaltimu padaryta žala neatlyginta;

3) prašymas kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą pateiktas ne vėliau kaip per 10 metų nuo teismo sprendimo, kuriuo priteista smurtiniu nusikaltimu padaryta žala ar patvirtinta sutartis dėl jos atlyginimo, įsiteisėjimo, išskyrus atvejus, kai šis terminas praleistas dėl svarbių priežasčių.

2. Teismo priteista smurtiniu nusikaltimu padaryta žala ar teismo patvirtintoje sutartyje nurodyta smurtiniu nusikaltimu padaryta žala laikoma neatlyginta, jeigu yra visos šios sąlygos:

1) žalos savanoriškai neatlygino už žalą atsakingas asmuo;

2) antstolis neturėjo objektyvių galimybių išieškoti priteistą žalos atlyginimą;

3) žala neatlyginta ir nekompensuota iš valstybės ar savivaldybių, Valstybinio socialinio draudimo fondo ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetų, užsienio valstybių kompetentingos institucijos;

4) atlygintos, kompensuotos ir išieškotos žalos bendra suma nesiekia šio įstatymo 7 straipsnyje nustatyto maksimalaus kompensuojamos žalos dydžio.

5 straipsnis. Prašymas kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą

1. Prašymo kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą formą tvirtina teisingumo ministras. Prašyme kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą turi būti nurodoma:

1) prašymą pateikusių asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta;

2) jeigu smurtiniu nusikaltimu buvo atimta nukentėjusio asmens gyvybė, – šio asmens vardas, pavardė, buvusi gyvenamoji vieta;

3) smurtinis nusikaltimas, kuriuo padaryta žala, ir Baudžiamojo kodekso norma, pagal kurią šis smurtinis nusikaltimas kvalifikuotas;

4) teismo sprendimo, kuriuo buvo priteista smurtiniu nusikaltimu padaryta žala, ar patvirtintos sutarties dėl šios žalos atlyginimo ar pašalinimo ir kokio dydžio žalą priteisė ar patvirtino teismas, nuorašas;

- 5) asmens patvirtinimas, kad nėra atlyginta visa smurtiniu nusikaltimu padaryta žala, arba informacija apie atlygintos žalos dydį ir ją atlyginusius asmenis, jeigu dalis žalos buvo atlyginta;
- 6) sąskaitos banke rekvizitai arba prašymas išmokėti žalos atlyginimą grynaisiais pinigais;
- 7) patvirtinimas, kad visi prašyme nurodyti duomenys yra teisingi.
2. Kartu su prašymu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą asmuo turi pateikti:
 - 1) asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą;
 - 2) įsiteisėjusio teismo sprendimo, kuriuo buvo priteista smurtiniu nusikaltimu padaryta turtinė ir (ar) neturtinė žala, arba patvirtintos sutarties dėl šios žalos atlyginimo ar pašalinimo nuorašą;
 - 3) antstolio surašytą aktą, kad žala neišieškota dėl Civilinio proceso kodekso 631 straipsnio 1 dalies 2, 3, 4, 6 ar 9 punkte nurodytų aplinkybių, arba antstolio surašytą teisingumo ministro patvirtintos formos pažymą, kad žala, nevirsijanti šio įstatymo 7 straipsnyje nustatytų kompensuojamos žalos dydžių, neišieškota dėl objektyvių priežasčių, išskyrus atvejus, kai už žalą atsakingas asmuo yra miręs.

6 straipsnis. Prašymų kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą nagrinėjimas

1. Prašymus kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą nagrinėja ir sprendimus dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo priima Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau – Teisingumo ministerija) arba jos įgaliotos institucijos. Šios institucijos turi teisę gauti iš teismo, teisėsaugos institucijų ar kitų asmenų sprendimams dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo priimti reikalingą informaciją.

2. Jeigu prašyme kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą nurodyti ne visi duomenys arba kartu su prašymu pateikiami ne visi šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nurodyti dokumentai, nustatomas terminas trūkumams pašalinti ir apie tai pranešama prašymą pateikusiam asmeniui. Jeigu per nustatytą terminą trūkumai nepašalinami, prašymas kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą nenagrinėjamas.

3. Motyvuotas sprendimas dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo – sprendimas kompensuoti žalą (išmokėti piniginę kompensaciją) arba sprendimas atsisakyti kompensuoti žalą – priimamas ne vėliau kaip per mėnesį nuo prašymo kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą ir šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nurodytų dokumentų gavimo dienos.

4. Jeigu baudžiamoji byla atnaujinama ar yra kitų svarbių aplinkybių, dėl kurių negalima priimti sprendimo dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo, asmens prašymo kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą nagrinėjimas motyvuotu sprendimu sustabdomas iki baudžiamojo proceso pabaigos ar kitų svarbių aplinkybių, dėl kurių negalima priimti sprendimo dėl žalos kompensavimo, išnykimo.

5. Sprendime dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo turi būti nurodyta:

- 1) sprendimo priėmimo data ir vieta;
- 2) sprendimą priėmusios institucijos pavadinimas;
- 3) sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos;
- 4) asmens, kuris pateikė prašymą kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą, vardas, pavardė ir asmens kodas;
- 5) smurtinis nusikaltimas, kuriuo buvo padaryta žala;
- 6) teismo sprendimas, kuriuo buvo priteista smurtiniu nusikaltimu padaryta žala ar patvirtinta sutartis dėl šios žalos atlyginimo ar pašalinimo;
- 7) avansu už smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą išmokėta kompensacijos suma, jeigu asmuo ją buvo gavęs;
- 8) smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo arba atsisakymo kompensuoti šią žalą pagrindai;
- 9) kompensuojamos smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos dydis – konkreti pinigų suma;
- 10) sprendimo apskundimo tvarka ir terminai.

6. Priimtas sprendimas dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo ne vėliau kaip per 3 darbo dienas išsiunčiamas asmeniui, pateikusiam prašymą kompensuoti smurtiniu

nusikaltimu padarytą žalą. Be to, sprendimo nuorašas išsiunčiamas asmeniui, iš kurio teismas priteisė smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą ar kuris teismo patvirtinta sutartimi įsipareigojo šią žalą atlyginti, ir antstoliui, jeigu šis vykdo teismo sprendimą, kuriuo buvo priteista smurtiniu nusikaltimu padaryta žala.

7. Sprendimai dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo gali būti skundžiami Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

7 straipsnis. Kompensacijos dydis

1. Pagal šį įstatymą kompensuojama teismo nustatyto dydžio turtinė ir neturtinė žala, neviršijanti šiame straipsnyje nustatytų dydžių.

2. Šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims, taip pat nukentėjusių asmenų, kurių gyvybė buvo atimta smurtiniais nusikaltimais, sutuoktiniais, vaikams, įvairiems tėvams, įtėviams ir išlaikytiniams kompensuojamos turtinės žalos dydis negali viršyti:

1) 100 minimaliųjų gyvenimo lygių (toliau – MGL), jeigu smurtiniu nusikaltimu atimta žmogaus gyvybė;

2) 80 MGL, jeigu smurtiniu nusikaltimu sunkiai sutrikdyta žmogaus sveikata;

3) 60 MGL, jeigu padarytas kitas smurtinis nusikaltimas.

3. Šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims, taip pat nukentėjusių asmenų, kurių gyvybė buvo atimta smurtiniais nusikaltimais, sutuoktiniais, vaikams, įvairiems tėvams, įtėviams ir išlaikytiniams kompensuojamos neturtinės žalos dydis negali viršyti:

1) 120 MGL, jeigu smurtiniu nusikaltimu atimta žmogaus gyvybė;

2) 100 MGL, jeigu smurtiniu nusikaltimu sunkiai sutrikdyta žmogaus sveikata;

3) 80 MGL, jeigu padarytas kitas smurtinis nusikaltimas.

4. Jeigu smurtiniu nusikaltimu buvo atimta žmogaus gyvybė ir teismas priteisė šiuo nusikaltimu padarytą turtinę ir (ar) neturtinę žalą arba patvirtino sutartį dėl šios žalos atlyginimo ar pašalinimo keliems asmenims, ir bendra žalos suma viršija šio straipsnio 2 dalies 1 punkte ir (ar) šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytą sumą, kiekvienam asmeniui išmokama kompensacijos dalis proporcinga jam priteistai ar teismo patvirtintoje sutartyje nurodytai žalos sumai.

5. Jeigu nukentėjusiam asmeniui žala padaryta keliais smurtiniais nusikaltimais, kurie sudaro idealiąją nusikaltimų sutaptį, žala kompensuojama neviršijant šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytų dydžių dėl sunkiausio iš šių nusikaltimų.

6. Kompensacija mažinama avansu kompensuotos žalos suma, jeigu teismo sprendime neatsižvelgta į šią aplinkybę.

TREČIASIS SKIRSNIS

SMURTINIAIS NUSIKALTIM AIS PADARYTOS ŽALOS KOMPENS AVIMAS AVANSU

8 straipsnis. Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo avansu sąlygos

1. Teisę į smurtiniais nusikaltimais padarytos turtinės ir (ar) neturtinės žalos kompensaciją avansu šio įstatymo nustatyta tvarka turi:

1) nukentėję asmenys, kuriems padaryti smurtiniai nusikaltimai;

2) nukentėjusių asmenų, kurių gyvybė buvo atimta smurtiniais nusikaltimais, sutuoktiniai, vaikai, įvairiai, tėvai, įtėviai ir išlaikytiniai.

2. Smurtiniais nusikaltimais padaryta žala šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims kompensuojama avansu, jeigu yra visos šios sąlygos:

1) vyksta baudžiamasis procesas dėl smurtinio nusikaltimo ir asmuo yra pripažintas civiliniu ieškovu arba įsiteisėjusiu teismo sprendimu nustatyta, kad buvo padarytas smurtinis nusikaltimas, tačiau nebuvo pareikštas ieškinys dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos atlyginimo ar ieškinys paliktas nenagrinėtas, arba nustatyta Baudžiamojo proceso kodekso 3 straipsnio 1 dalies 3, 4 ar 7 punkte nurodyta aplinkybė;

2) smurtinis nusikaltimas padarytas Lietuvos Respublikos teritorijoje arba laive ar orlaivyje su Lietuvos valstybės vėliava ar skiriamaisiais ženklais;

3) už žalą atsakingas asmuo savanoriškai neatlygino turtinės žalos arba atlygintos, kompensuotos ir išieškotos žalos bendra suma nesiekia šio įstatymo 7 straipsnyje nustatyto maksimalaus kompensuojamos žalos dydžio;

4) nėra nustatyta šio straipsnio 3 dalyje nurodytų aplinkybių.

3. Teisė į smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimą avansu neatsiranda, jeigu:

1) pradėtas nukentėjusio asmens baudžiamasis persekiojimas dėl smurtinio nusikaltimo padarymo;

2) nukentėjęs asmuo smurtinio nusikaltimo padarymo metu turėjo neišnykusį ar nepanaikintą teistumą už smurtinį nusikaltimą;

3) smurtinio nusikaltimo padarymo metu nukentėjusiam asmeniui buvo taikomi teismo įpareigojimai pagal Organizuoto nusikalstamumo užkardymo įstatymą;

4) asmuo piktnaudžiauja teise į smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimą avansu.

9 straipsnis. Prašymas avansu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą

1. Prašymo avansu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą formą tvirtina teisingumo ministras. Prašyme avansu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą turi būti nurodoma:

1) prašymą pateikusio asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta, taip pat kiti žinomi nuo to paties smurtinio nusikaltimo nukentėję asmenys;

2) jeigu smurtiniu nusikaltimu buvo atimta nukentėjusio asmens gyvybė, – šio asmens vardas, pavardė, buvusi gyvenamoji vieta;

3) smurtinis nusikaltimas, kuriuo padaryta žala, šio nusikaltimo padarymo aplinkybės, Baudžiamojo kodekso norma, pagal kurią šis smurtinis nusikaltimas kvalifikuojamas;

4) ikiteisminį tyrimą dėl smurtinio nusikaltimo atliekanti (atlikusi) institucija ir (ar) baudžiamąją bylą nagrinėjantis (išnagrinėjęs) teismas;

5) kokio dydžio turtinę žalą prašoma kompensuoti;

6) asmens patvirtinimas, kad nėra atlyginta visa smurtiniu nusikaltimu padaryta žala, ir informacija apie atlygintos žalos dydį ir ją atlyginusius asmenis, jeigu dalis žalos buvo atlyginta;

7) sąskaitos banke rekvizitai arba prašymas išmokėti kompensaciją grynaisiais pinigais;

8) patvirtinimas, kad visi prašyme nurodyti duomenys yra teisingi.

2. Kartu su prašymu avansu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą asmuo turi pateikti:

1) asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą;

2) turtinės žalos dydį pagrindžiančius dokumentus;

3) nutarimą ar nutartį, kuria asmuo yra pripažintas civiliniu ieškovu, arba įsiteisėjusį teismo sprendimą, kuriuo nustatyta, kad padarytas smurtinis nusikaltimas, tačiau nėra priteisiamas žalos atlyginimas, arba procesinio sprendimo, kad baudžiamasis procesas nutrauktas dėl Baudžiamojo proceso kodekso 3 straipsnio 1 dalies 3, 4 ir 7 punktuose nurodytų aplinkybių, nuorašas;

4) santuokos, giminystės ar išlaikymo faktą patvirtinančius dokumentus, jeigu prašymą pateikia šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytas asmuo.

10 straipsnis. Prašymų avansu kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą nagrinėjimas

1. Prašymus avansu kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą nagrinėja ir sprendimus dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo avansu priima Teisingumo ministerija ar jos įgaliotos institucijos. Šios institucijos turi teisę gauti iš teismo, teisėsaugos institucijų ar kitų asmenų sprendimams dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo avansu priimti reikalingą informaciją.

2. Jeigu prašyme avansu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą nurodyti ne visi duomenys arba pateikiami ne visi šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje nurodyti dokumentai, nustatomas terminas trūkumams pašalinti ir apie tai pranešama prašymą pateikusiam asmeniui.

Jeigu per nustatytą terminą trūkumai nepašalinami, prašymas avansu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą nenagrinėjamas.

3. Motyvuotas sprendimas dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo avansu – sprendimas avansu kompensuoti žalą (išmokėti piniginę kompensaciją) arba sprendimas atsisakyti avansu kompensuoti žalą – priimamas ne vėliau kaip per mėnesį nuo prašymo avansu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą ir šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje nurodytų dokumentų gavimo dienos.

4. Sprendime dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo avansu turi būti nurodyta:

- 1) sprendimo priėmimo data ir vieta;
- 2) sprendimą priėmusios institucijos pavadinimas;
- 3) sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos;
- 4) asmens, kuris pateikė prašymą avansu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą, vardas, pavardė ir asmens kodas;
- 5) trumpas smurtinio nusikaltimo ir juo padarytos žalos apibūdinimas;
- 6) smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo avansu arba atsisakymo avansu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą pagrindai;
- 7) avansu kompensuojamos žalos dydis – konkreti pinigų suma;
- 8) sprendimo apskundimo tvarka ir terminai.

5. Priimtas sprendimas dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo avansu ne vėliau kaip per 3 darbo dienas išsiunčiamas asmeniui, pateikusiam prašymą avansu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą. Be to, šio sprendimo nuorašas išsiunčiamas ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui, kurio žinioje yra byla.

6. Sprendimai dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo avansu gali būti skundžiami Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

11 straipsnis. Avansu mokamos kompensacijos dydis

1. Avansu kompensuojama tik ši smurtiniais nusikaltimais padaryta turtinė žala:

- 1) su sveikatos grąžinimu susijusios išlaidos (gydymo, papildomo maitinimo, vaistų įsigijimo, protezavimo, sužaloto asmens priežiūros, specialių transporto priemonių įsigijimo, sužaloto asmens perkvalifikavimo išlaidos ir kitos sveikatai grąžinti būtinos išlaidos);
- 2) negautos pajamos, kurias nukentėjęs asmuo būtų gavęs, jeigu jo sveikata nebūtų sutrikdyta;
- 3) 12 MGL neviršijančios laidojimo išlaidos, jeigu smurtiniu nusikaltimu buvo atimta žmogaus gyvybė;
- 4) negautos pajamos, kurias gavo ar turėjo teisę gauti išlaikytiniai mirusiajam esant gyvam, jeigu smurtiniu nusikaltimu buvo atimta žmogaus gyvybė.

2. Avansu dėl turtinės žalos padarymo mokama kompensacija negali viršyti pusės šio įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje nustatytų dydžių, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nurodytus atvejus. Turtinės žalos dydis nustatomas pagal turtinės žalos dydį pagrindžiančius dokumentus.

3. Avansu dėl turtinės žalos padarymo mokama kompensacija, neviršijanti šio įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje nustatytų dydžių, jeigu:

- 1) baudžiamasis procesas dėl smurtinio nusikaltimo vyksta ilgiau kaip 3 metus ir asmuo yra pripažintas civiliniu ieškovu;
- 2) įsiteisėjusiu teismo sprendimu nustatyta, kad buvo padarytas smurtinis nusikaltimas, tačiau nebuvo pareikštas ieškinys dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos atlyginimo arba ieškinys paliktas nenagrinėtas;
- 3) dėl už žalą atsakingo asmens mirties ar kitų svarbių priežasčių iš jo negali būti priteista smurtiniu nusikaltimu padaryta žala.

4. Avansu dėl neturtinės žalos padarymo mokama kompensacija sudaro pusę šio įstatymo 7 straipsnio 3 dalyje nustatytų dydžių.

5. Jeigu smurtiniu nusikaltimu buvo atimta žmogaus gyvybė ir teisę į šiuo nusikaltimu padarytos žalos kompensaciją turi daugiau negu vienas iš šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 2 punkte

nurodytų asmenų, kompensacija dėl neturtinės žalos padarymo dalijama lygiomis dalimis visiems asmenims, turintiems teisę į žalos kompensavimą avansu.

6. Jeigu šio įstatymo 8 straipsnio 1 ar 2 dalyje nurodytas asmuo gavo pašalpą ar kitas iš valstybės ar savivaldybių biudžetų, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto mokamas kompensacijas, draudimo išmokas, taip pat užsienio valstybių kompetentingų institucijų išmokas, avansu mokama kompensacija atitinkamai mažinama.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

SPECIALIOJI NUKENTĖJUSIŲ NUO NUSIKALTIMŲ ASMENŲ FONDO PROGRAMA

12 straipsnis. Specialioji Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programa, jos lėšos

1. Specialiosios Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programos tikslas – užtikrinti smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimą pagal šį įstatymą.

2. Specialiąją Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programą (toliau – specialioji programa) įgyvendina Teisingumo ministerija.

3. Specialiosios programos lėšas sudaro:

- 1) teismo paskirtos baudžiamojo poveikio priemonės – įmokos į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą;
- 2) pagal šį įstatymą išieškotos lėšos;
- 3) valstybės biudžeto asignavimai;
- 4) kitos teisėtai gautos lėšos.

4. Metams pasibaigus, nepanaudotos specialiosios programos lėšos naudojamos kitais metais vadovaujantis šiuo įstatymu.

13 straipsnis. Kompensuojamos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos mokėjimas

1. Šio įstatymo nustatyta tvarka priimtus sprendimus kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą vykdo Teisingumo ministerija iš specialiosios programos lėšų.

2. Šio įstatymo nustatyta tvarka priimti sprendimai kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą įvykdomi ne vėliau kaip per mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nurodytus atvejus.

3. Šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens prašymu arba ypatingais atvejais motyvuotu teisingumo ministro sprendimu, atsižvelgiant į specialiosios programos lėšas, smurtiniu nusikaltimu padaryta žala gali būti kompensuojama dalimis, bet ne vėliau kaip per metus nuo sprendimo kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą priėmimo dienos.

4. Vykdamas sprendimus kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą, lėšos pervedamos į asmens, nurodyto sprendime, sąskaitą banke arba išmokamos grynaisiais pinigais.

5. Priėmus sprendimą kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą, laikoma, kad sprendime nurodyto dydžio žala yra atlyginta. Žalos kompensavimas šio įstatymo nustatyta tvarka neatleidžia už žalą atsakingo asmens nuo pareigos atlyginti likusią smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą.

14 straipsnis. Valstybės reikalavimo teisės

1. Šio įstatymo nustatyta tvarka kompensavus smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą, valstybė įgyja regreso (atgręžtinio reikalavimo) teisę iš už žalą atsakingo asmens, jeigu šis yra nustatytas, teismo tvarka išieškoti tokio dydžio sumas, kiek yra sumokėta šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje ir 8 straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims.

2. Valstybė turi teisę iš asmenų, kuriems šio įstatymo nustatyta tvarka kompensuota smurtiniais nusikaltimais padaryta žala, teismo tvarka išieškoti jiems sumokėtas kompensacijas, jeigu paaiškėja, kad asmuo, kuriam buvo kompensuota smurtiniu nusikaltimu padaryta žala, neturėjo teisės į žalos kompensavimą.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta tvarka išieškotos lėšos pervedamos į specialiąją programą.

4. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytais atvejais valstybei atstovauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija.

15 straipsnis. Baudžiamojo poveikio priemonės – įmokos į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą vykdymas

1. Teismas įsiteisėjusių sprendimų paskirti baudžiamojo poveikio priemonę – įmoką į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą nuorašus išsiunčia Teisingumo ministerijai ar jos įgaliotai institucijai.

2. Teisingumo ministerija ar jos įgaliota institucija yra baudžiamojo poveikio priemonę – įmoką į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą vykdanči institucija. Jeigu kaltininkas teismo nustatytu laiku nesumokėjo visos įmokos, ši institucija kreipiasi į baudžiamojo poveikio priemonę paskyrusį pirmosios instancijos teismą su prašymu išduoti vykdomąjį raštą. Baudžiamojo kodekso 74 straipsnio 2 dalyje nustatytais atvejais Teisingumo ministerija ar jos įgaliota institucija kreipiasi į teisėsaugos institucijas su prašymu pradėti baudžiamąjį procesą pagal Baudžiamojo kodekso 243 straipsnį.

16 straipsnis. Visuomenės informavimas apie smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimą

Informacija apie smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo sąlygas ir tvarką skelbia Teisingumo ministerija arba jos įgaliotos institucijos.

PENKTASIS SKIRSNIS

**BENDRADARBIAVIMAS SU KITOMIS EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBĖMIS
NARĖMIS KOMPENSUOJANT SMURTINIAIS NUSIKALTIMAIS PADARYTĄ ŽALĄ**

17 straipsnis. Lietuvos Respublikos kompetentingos institucijos, bendradarbiaujančios su kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingomis institucijomis

1. Teisingumo ministerija bendradarbiauja su Europos Bendrijų Komisija ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingomis institucijomis siekdama užtikrinti Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, tinkamą įgyvendinimą.

2. Teisingumo ministerija yra įgaliota siųsti kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms Lietuvos Respublikos piliečių, taip pat kitų Lietuvos Respublikoje teisėtai nuolat gyvenančių asmenų prašymus kompensuoti smurtiniais nusikaltimais, padarytais kitos Europos Sąjungos valstybės narės teritorijoje, padarytą žalą.

3. Teisingumo ministerija yra įgaliota spręsti dėl kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai nuolat gyvenančių asmenų prašymų kompensuoti smurtiniais nusikaltimais, padarytais Lietuvos Respublikos teritorijoje, padarytą žalą.

18 straipsnis. Bendradarbiavimas kompensuojant smurtiniais nusikaltimais, padarytais Lietuvos Respublikos teritorijoje, padarytą žalą

1. Šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje ir 8 straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys turi teisę Teisingumo ministerijai pateikti prašymus kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą šio įstatymo nustatyta tvarka, taip pat prašymus avansu kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą ir kitus šiame įstatyme nustatytus dokumentus kitos Europos Sąjungos valstybės narės, kurioje jie teisėtai nuolat gyvena, kompetentingai institucijai arba tiesiogiai Teisingumo ministerijai.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti dokumentai turi būti išversti į lietuvių kalbą arba kitą kalbą, kurią Lietuvos Respublika Europos Bendrijų Komisijai yra nurodžiusi kaip jai priimtina kalbą. Šie dokumentai neturi būti legalizuoti ar jiems neturi būti taikomas lygiavertis formalumas.

3. Teisingumo ministerija, iš kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos gavusi prašymą kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą, privalo ne vėliau kaip per 7 dienas nuo prašymo gavimo šiai institucijai ir prašymą pateikusiam asmeniui pateikti šiuos duomenis:

- 1) nurodyti asmenį ar administracijos padalinį, atsakingą už prašymo nagrinėjimą;
- 2) prašymo gavimo patvirtinimą;
- 3) jei įmanoma, per kiek laiko bus priimtas sprendimas dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo;
- 4) nurodyti pateikti dokumentus ar informaciją, kurių reikia prašymui nagrinėti, jei pateikti ne visi reikalingi dokumentai.

4. Sprendimas dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo asmeniui, kuris teisėtai nuolat gyvena kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, siunčiamas pagal Europos Bendrijų Komisijos nustatytas formas prašymą kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą pateikusiam asmeniui ir kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingai institucijai.

19 straipsnis. Bendradarbiavimas kompensuojant smurtiniais nusikaltimais, padarytais kitos Europos Sąjungos valstybės narės teritorijoje, padarytą žalą

1. Asmuo, kuris teisėtai nuolat gyvena Lietuvos Respublikoje ir kuriam žala buvo padaryta smurtiniu nusikaltimu, padarytu kitos Europos Sąjungos valstybės narės teritorijoje, turi teisę pateikti prašymą kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą tiesiogiai tos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingai institucijai arba per siunčiančią instituciją – Teisingumo ministeriją.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti dokumentai turi būti išversti į kitos Europos Sąjungos valstybės narės oficialią kalbą arba vieną iš jos oficialių kalbų, kuri atitinka vieną iš Europos Bendrijų institucijų kalbų, ar kitą kalbą, kurią ta Europos Sąjungos valstybė narė yra nurodžiusi Europos Bendrijų Komisijai kaip jai priimtina kalbą.

3. Teisingumo ministerija Lietuvos Respublikos piliečių, taip pat kitų Lietuvos Respublikoje teisėtai nuolat gyvenančių asmenų prašymu suteikia jiems informaciją apie kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingų institucijų nustatytas smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo sąlygas ir tvarką.

4. Teisingumo ministerija Lietuvos Respublikos piliečių, taip pat kitų Lietuvos Respublikoje teisėtai nuolat gyvenančių asmenų prašymu teikia jiems teisinę pagalbą pateikdama kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms prašymus kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą ir kitus reikalingus dokumentus. Teisingumo ministerija šių dokumentų pagrįstumo nevertina.

5. Teisingumo ministerija privalo ne vėliau kaip per 7 dienas persiųsti kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms prašymus kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą ir kitus reikalingus dokumentus. Šie prašymai siunčiami pagal Europos Bendrijų Komisijos nustatytas formas.

6. Prireikus Teisingumo ministerija padeda pateikti kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms reikalingą papildomą informaciją ir šio straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens prašymu tiesiogiai ją persiunčia kartu su siunčiamų dokumentų sąrašu ne vėliau kaip per 7 dienas.

7. Teisingumo ministerija šiame straipsnyje nurodytus veiksmus atlieka nemokamai.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20 straipsnis. Įstatymo taikymas

Pagal šį įstatymą kompensuojama tik dėl po 2005 m. liepos 1 d. padarytų smurtinių nusikaltimų atsiradusi žala.

21 straipsnis. Iki šio įstatymo įsigaliojimo teismo paskirtos įmokos į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą

Iki šio įstatymo įsigaliojimo pagal Baudžiamojo kodekso 71 straipsnį teismo paskirtos įmokos į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą yra specialiosios programos lėšos.

22 straipsnis. Pasiūlymas Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos Vyriausybė kiekvienų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte numato asignavimus, skirtus smurtiniais nusikaltimais padarytai žalai kompensuoti.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Lietuvos Respublikos
smurtiniais nusikaltimais padarytos
žalos kompensavimo įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva 2004/80/EB dėl žalos kompensavimo nusikaltimų aukoms (2004 m. specialusis leidimas, 19 skyrius, 7 tomas, p. 65).

Priedo pakeitimai:

Nr. [X-1843](#), 2008-11-14, Žin., 2008, Nr. 137-5387 (2008-11-29), i. k. 1081010ISTA00X-1843

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1843](#), 2008-11-14, Žin., 2008, Nr. 137-5387 (2008-11-29), i. k. 1081010ISTA00X-1843

Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo pakeitimo įstatymas